

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

1) *นักศึกษาปริญญาตรี* ที่ลงทะเบียนเรียนในชุดวิชาของวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร โดยมีชุดวิชาลงทะเบียน 2 ชุดวิชา ได้แก่ ชุดวิชา 91420 การวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร (จำนวนนักศึกษาลงทะเบียน 232 คน) และ ชุดวิชา 91351 หลักการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร (จำนวนนักศึกษาลงทะเบียน 228 คน) โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้เลือกจากประชากรของนักศึกษาที่ลงทะเบียนชุดวิชา 91420 การวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จำนวน 232 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเดียวกับ ชุดวิชา 91351 หลักการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร และมีจำนวนมากกว่า

โดยมีการกำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวน 147 คน สุ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบง่ายตามสัดส่วน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของนักศึกษาปริญญาตรี

ภูมิภาค/แผนการศึกษา	แผน ก1 ประชากร/ (กลุ่มตัวอย่าง)	แผน ก2 ประชากร/ (กลุ่มตัวอย่าง)	แผน ก3 ประชากร/ (กลุ่มตัวอย่าง)	รวม ประชากร/ (กลุ่มตัวอย่าง)
กรุงเทพฯ	10/(6)	2/(1)	-	12/(7)
ภาคเหนือ	17/(11)	8/(5)	9/(6)	34/(22)
ภาคใต้	8/(5)	1/(1)	-	8/(6)
ภาคกลาง	13/(8)	6/(4)	-	19/(12)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	22/(14)	7/(5)	129/(81)	154/(100)
รวมทั้งสิ้น				232/(147)

2) นักศึกษาปริญญาโท ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร รุ่น 21 และ 22 จำนวน 176 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3) นักศึกษาปริญญาเอก ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จำนวน 15 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

1.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในชุดวิชาของวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จำนวน 5 คน นักศึกษาปริญญาโท ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร รุ่น 21 และ 22 จำนวน 5 คน และนักศึกษาปริญญาเอก ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จำนวน 5 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ชนิดของเครื่องมือ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยในการกำหนดคำถาม โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 ลักษณะเครื่องมือการวิจัย โดยมีลักษณะเป็นแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ (ภาคผนวก ก)

ตอนที่ 1 บริบทของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม
ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ

สภาพทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และจำนวน
ผู้อยู่ในอุปการะ

สภาพทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์ทำงาน และ
วุฒิการศึกษาที่ผ่านมา

สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ของตนเองเฉลี่ย
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย รายจ่ายจากการลงทะเบียนของมสธ. เฉลี่ย รายจ่ายจากค่าเดินทางในการ
เรียนของ มสธ. เฉลี่ย รายจ่ายจากค่าเดินทางในการเรียนของมสธ. เฉลี่ย รายจ่ายจากค่าสัญญา
อินเทอร์เน็ตในการเรียนของ มสธ. เฉลี่ย และรายจ่ายจากการศึกษาอื่น ๆ ของ มสธ.

พฤติกรรมในการศึกษาทางไกล ได้แก่ แหล่งการศึกษาความรู้เดิม
แหล่งการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม แรงจูงใจในการศึกษาทางไกล การได้รับข่าวสาร ความถี่ในการรับ
ข่าวสาร ช่วงเวลาในการ ศึกษา และระยะเวลาในการศึกษาทางไกล

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่ในการ
รับรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวัตถุประสงค์ในการรับรู้และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กำหนดปัญหา
แบบประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกล ได้แก่ ความรู้
ในการใช้อุปกรณ์ฯ ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ฯ ความเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ฯ และความ
เป็นประโยชน์ในการใช้อุปกรณ์ฯ โดยคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความพร้อมของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม
ในการ ศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ

ความพร้อมส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียนรู้ ด้านการ
มีความคิดรวบยอดในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ ด้านความ

รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะพื้นฐานในการเรียนและการแก้ปัญหา

ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียน ได้แก่ ความพร้อมด้านเวลา ความพร้อมด้านการเงิน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี การใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการศึกษาทางไกล ได้แก่ ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริบทของนักศึกษา ความพร้อมของนักศึกษา และความพร้อมของหลักสูตร

โดยคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ความพร้อมของสื่อหลัก ความพร้อมของสื่อเสริม ความพร้อมของการศึกษาจากแหล่งคั่นคว่ำและแหล่งวิทยากร การเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ และการบริการในการเรียนการสอน

โดยคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ชนิดของเครื่องมือ แบบสนทนากลุ่ม

2.2.2 ลักษณะเครื่องมือการวิจัย โดยมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด ได้แก่

1) ความพร้อมของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ (1) ความพร้อมส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียนรู้ ด้านการมีความคิดรวบยอดในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี ด้านความสามารถใช้ทักษะพื้นฐานในการเรียนและการแก้ปัญหา (2) ความพร้อม

ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ได้แก่ ช่วงเวลาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ เงินทุนในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ เครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมที่ใช้การศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ หน่วยงานที่สนับสนุนในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ และครอบครัวที่สนับสนุนในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ และ (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ได้แก่ ด้านบริบทของนักศึกษา ด้านความพร้อมของนักศึกษา และด้านความพร้อมของหลักสูตร (ภาคผนวก ข)

2) ความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ความพร้อมของสื่อหลัก ความพร้อมของสื่อเสริม ความพร้อมของการศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิทยากร การเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ และการบริหารในการเรียนการสอน (ภาคผนวก ค)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 *ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง* ผู้วิจัยได้ประสานงานกับตัวแทนนักศึกษาที่มีกลุ่มนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัยและขอความร่วมมือในการนัดหมายนักศึกษาเพื่อเก็บข้อมูล

3.1.2 *ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย* ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถาม โดยสร้างผ่านระบบ google form เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และความสำคัญของงานวิจัย

3.1.3 *ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล* ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ทุกข้อ เพื่อทำการคัดแยกแบบสัมภาษณ์ที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ มาทำการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนนำมาใช้

3.1.4 *นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ* ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.2.1 *การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร* ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากหนังสือต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือทางวิชาการ บทความทางวิชาการ วารสาร และวิทยานิพนธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษา

3.2.2 การรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการสรุปผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณนำมาเชื่อมโยงจนได้ข้อสรุป และอธิบายเนื้อหาสาระสำคัญให้มีการครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และคำถามในการวิจัย

3.2.3 การเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บข้อมูลในรูปแบบการสนทนากลุ่มในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ชัดเจน ครบถ้วนตามประเด็นที่ศึกษา ทั้งนี้ได้ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นการสนทนาที่ไม่มีขอบเขตของคำถามที่แน่นอน เพื่อให้ผู้สนทนากลุ่มมีอิสระในการตอบคำถาม นอกจากนั้นในขณะที่มีการเก็บข้อมูลก็จะมี การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมเข้ามาช่วยเพื่อตรวจดูความถูกต้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง จัดหมวดหมู่และลงรหัส เพื่อประมวลผลและใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 บริบทของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) การแปลความหมายระดับความคิดเห็นของการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกล โดยมีเกณฑ์การแปลความและการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความพร้อมของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) การแปลความหมายระดับความคิดเห็นความพร้อมของนักศึกษาในการศึกษาทางไกล ปัญหาและข้อเสนอแนะในการศึกษาทางไกล โดยมีเกณฑ์การแปลความและการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกล

ในยุคปกติใหม่ โดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) การแปลความหมายระดับความคิดเห็นความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกล โดยมีเกณฑ์การแปลความและการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งได้จากการศึกษาจากการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และนำเสนอเชิงพรรณนา

